

(Üniversite Senatosununun 14/08/2018 tarihli ve 2018/61 No'lu Kararı ile yürürlüğe girmiştir.)

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ VE ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu yönergenin amacı; Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'nde etik ilke ve değerleri yerleştirmek, Üniversite çalışanlarının görevlerini ve hizmetlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini belirlemek; eğitim ve öğretimde, birimler ve bireylerarası ilişkilerde etik ilkelere uyulmasını sağlamak; mevcut ilke ve kurallar doğrultusunda görüş bildirmek; gerektiğinde yenilerini oluşturmak; akademik çevrelerde etik ilkeler konusunda farkındalığı artırmak ve bunların uygulamalarına ait ilkeleri saptamak amacıyla kurulan Üniversite Etik Kurulu'nun yapısı, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu yönerge; Üniversitede gerek tam zamanlı gerekse kısmi zamanlı olarak görev yapan tüm personelin uymaları gereken etik kuralları ve bu kuralların ihlali iddiasının çözümünde görevli olan üniversite etik kurulunun kuruluş görevlerini, çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 - 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14'üncü maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 29'uncu maddesi, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Başkan: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu Başkanını,
- b) Bekletici Sorun: Etik Kurul'un kendisine iletilen başvuru ile ilgili herhangi bir işlem yapmadan önce çözülmesi önem arz eden sorunlar.
- c) Birim: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'ne bağlı bütün akademik ve idari birimleri,
- ç) Çıkar Çatışması: Üniversite öğretim elemanları ve idari personelinin görevlerini tarafsız ve nesnel bir şekilde icra etmelerini etkileyen ya da etkiliyormuş gibi görünen kendilerine, yakınlarına ve arkadaşlarına ya da ilişkide bulunduğu kişi ya da kuruluşlara sağlanan her türlü menfaati ve onlarla ilgili mali ya da diğer yükümlülükleri ve benzeri şahsi çıkarlara sahip olmaları halini,
- d) Etik: Bireyin davranış ve faaliyetlerinde insan değer ve onurunun bilgisini esas alarak hareket etmesi gerekliliğini,
- e) Gizlilik İlkesinin İhlal Edilmesi: Kişisel veya kurumsal verilerin yasal zorunluluk olmaksızın duyurulmasını veya ilan edilmesini,

- f) Kurul: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu'nu,
g) Personel: 2914 sayılı, 657 sayılı, 4857 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan akademik ve idari, geçici ve daimi personel ile işçileri,
ğ) Rektör: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü'nü,
h) Sekreteryaya: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Etik Kurul Sekreteryası'nı,
ı) Senato: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Senatosu'nu,
i) Üniversite: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi'ni,
j) Üye: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu üyesini,
k) Yönetim Kurulu: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Yönetim Kurulu'nu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Yapısı, İşleyişi ve Görevleri

Kurulun oluşumu

MADDE 5 - (1) Kurul, Üniversite Senatosu'nun önerdiği adaylar arasından Rektör tarafından görevlendirilen profesör unvanına sahip yedi öğretim üyesi ile Hukuk Müşaviri veya görevlendireceği bir Avukat ve Genel Sekreter veya görevlendireceği yardımcısından oluşur. Ayrıca Etik Kurul'da taraflardan birinin öğrenci olduğu başvuruların görüşüldüğü toplantılara öğrenci temsilcisi de katılır; ancak öğrenci temsilcisinin oy hakkı yoktur. Öğrenci temsilcisi, toplantı yeter ve karar yeter sayılarında hesaba katılmaz.

(2) Etik olmayan davranışları nedeniyle idari veya adli bir ceza almış olanlar Kurul üyeliğine seçilemez. Kurul üyeliği sırasında bu türden bir ceza alan üyenin üyeliği düşer.

(3) Üyelerin görev süresi üç yıldır. Görev süresi biten kurul üyesi aynı usulle yeniden görevlendirilebilir.

(4) Herhangi bir nedenle kurul üyeliğinin sona ermesi durumunda bir ay içinde aynı usulle yeni bir üye kalan süreyi tamamlamak üzere görevlendirilir.

(5) Bir üye üç dönemden fazla kurulda görev alamaz.

(6) Kurul Başkanı Rektör tarafından seçilir. Kurul Başkanı kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görev süresi bir yıldır. Başkanın görevinin sona ermesi ile başkan yardımcısının görevi de sona erer. Görev süresi sona eren başkan ya da başkan yardımcısı aynı göreve yeniden seçilebilir.

(7) Kurul üyeleri haklı bir mazeretleri olmadıkça tüm toplantılara katılmak zorundadır.

(8) Mazeretsiz olarak bir toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer ve yerine aynı nitelikte yeni üye görevlendirilir.

(9) Kurul üyeliğinden çekilme ve üyeliğin düşmesi, Rektör onayının ilgiliye tebliği ile yürürlüğe girer.

Kurul sekreteryası

MADDE 6 - (1) Kurulun sekreteryaya hizmetleri Hukuk Müşavirliği tarafından yürütülür.

Kurulun görevleri

MADDE 7 - (1) Üniversitede görev yapan öğretim elemanlarını ve idari personeli, öğrencileri, hizmet veren ve alan tüm kişileri kapsayan etik ilkelere uyulmasını sağlamak amacıyla Kurul, bu Yönerge’de verilen yetkileri kullanarak aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Etik ilke ve kuralların uygulanma yöntemlerini belirler.

b) Ulusal ve uluslararası metinlerde düzenlenmemiş bir etik sorunla karşılaşıldığında, bunu bir ilkeye veya kurala bağlar.

c) Bilimsel yayın etiği ihlalleri hariç olmak üzere bu yönergede sayılan etik ilkelere aykırı davranışlarla ilgili başvuruları, konuyla ilgili mevzuat ve etik ilkeler doğrultusunda değerlendirir. İnceleme sonucunda alınan tavsiye kararları Rektör’e sunar.

ç) Kişilerin ve birimlerin iş, karar ve uygulamalarında etik ilke ve standartlara ilişkin karşılaştıkları ikilem ve sorunlar hakkında yol gösterir.

Yeni yöntem ve teknolojilerin uygulanmasının etik ilke ve standartlar yönünden uygunluğunu değerlendirir.

d) Gerektiğinde alt komisyonlar oluşturur, Üniversite içi ve/veya dışından uzman danışman görüşü alır ve ilgili kişilerden bilgi ister.

e) Başvuru formlarını hazırlar ve gerektiğinde yeni düzenleme yapar.

f) Etik ilkelerin ihlalinin önlenmesi konusunda politikalar geliştirir.

g) Etik ile ilgili eğitici faaliyetler düzenler ve bu çerçevede gerektiğinde diğer kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapar.

Kurulun çalışma şekli

MADDE 8 - (1) Kurul, Başkan’ın çağrısı üzerine gündemi görüşmek üzere salt çoğunluk ile toplanır. Başkan’ın bulunmadığı oturumlarda Kurul’un başkanlığını başkan yardımcısı yapar.

(2) Toplantı günü, saati ve gündemi toplantıdan en az bir hafta önce üyelere Başkan tarafından yazılı olarak bildirilir ve gündem konularına ilişkin belgeler üyelere iletilir.

(3) Kurulda görüşülen tüm konularda gizlilik esastır. Üyeler göreve başlarken Ek-1’de yer alan tarafsızlık ve gizlilik taahhütnamesini imzalarlar. Kurula sunulan dosyalardaki bilgi ve belgelerin gizliliği ve güvenliğinin sağlanmasından Kurul ve sekreteryası sorumludur.

(4) Kurul üyeleri kendileriyle ve kendilerinin çıkar ilişkisi ya da çıkar çatışması olduğu kişilerle ilgili dosyaların görüşülmesi sırasında toplantıya katılmaz ve oy kullanmazlar.

(5) Kurul inceleme ve değerlendirme sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken yazışmaları Rektörlük aracılığı ile yapar.

(6) Kurula gönderilmiş tüm belgeler, dosyalar ve değerlendirme sürecindeki tüm yazışmaların birer örneği, ilgili mevzuatın öngördüğü sürece sekreteryaya görevini yürüten birim tarafından saklanır.

(7) Kurul, başvuru ile ilgili olarak gerek gördüğünde Üniversite içi ve/veya dışından uzman danışman görüşü alabilir ve alt komisyonlar kurabilir.

Etik ihlali başvuruları

MADDE 9 - (1) Üniversite personelinin herhangi bir davranışında veya kişiler arası ilişkilerinde etik ilke ve kurallara aykırılık olduğu iddiasında bulunan kişiler, durumun incelenmesi için başvuruda bulunabilir.

(2) Başvuru, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü'ne yapılır. Rektör tarafından incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere Kurul'a gönderilir. Diğer birimlere yapılan başvurular bekletilmeden Rektörlük'e iletilir.

(3) Başvurular yazılı dilekçe ile yapılır. İsim ve imza bulunmayan başvuru dilekçeleri ile elektronik posta yolu ile gönderilmiş başvurular işleme konulmaz. Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu olan aykırı davranış iddiası kişi, zaman ve yer belirtilerek somut biçimde gösterilir.

(4) Daha önce Kurulca incelenmiş konularla ilgili yeni kanıtlar gösterilmedikçe başvuru yapılamaz

(5) Daha önce karara bağlanan başvurular hakkında yeni bir kanıt gösterilmediği sürece yeniden inceleme yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurulun Yetki ve Sorumlulukları

Başvuru üzerine yapılacak işlem

MADDE 11 - (1) Başvuru dilekçeleri kaydedilerek, tarih ve sayı içeren alındı belgesi verilir. Başvurunun Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihidir.

(2) Kurul her bir başvuru dosyası için kendi içinden bir üyeyi raportör olarak görevlendirir.

(3) Raportör başvuruyu görev, konu ve kabul edilebilirlik yönlerinden inceleyerek ön rapor hazırlayıp Başkan'a sunar. Kurul, başvuru tarihi itibarıyla bir ay içerisinde ilgili kişiye konu hakkında bilgi verir.

(4) Raportörün raporunda tarih, başvuranın adı, soyadı, şikâyet edilen konu veya üniversite öğretim elemanı ya da idari personelinin adı, soyadı, görevi, başvuru konusu, raportörün önerisi, adı, soyadı ve imzası yer alır.

(5) Rapor, Başkan tarafından gerekirse ilgili yerlerden ek bilgi ve belgeler de istenip eklenecek görüşülmek üzere Kurul gündemine alınır.

Değerlendirme

MADDE 12 - (1) Kurul ilk incelemesini şekil yönünden yapar. Başvuru dosyasında eksiklik belirlenmişse, Kurul'un belirleyeceği süre içerisinde başvuru sahibinden dosyanın tamamlanması istenir. İlgili taraflar gerekçe göstererek süre uzatma talebinde bulunabilir. Zamanında tamamlanmayan dosyalar işlemde kaldırıılır.

(2) Şekil yönünden tam olan başvuru dosyaları esas yönünden incelenir ve karara bağlanır. Kurul, başvuruları yalnızca etik yönleri ile ele alır ve değerlendirir. İnceleme ölçütleri ve önerileri uluslararası sözleşme ve bildirgelere, yerleşik etik ilke ve kurallar ile bu Yönerge'ye dayanır.

(3) Kurul, raporu görüşerek gerekirse incelemeyi derinleştirmek suretiyle ilgili yerlerden gerekli bilgi ve belgelerin istenmesine karar verebilir. Tüm birimler, Kurul tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri ivedilikle Kurul'a sunmakla yükümlüdür.

(4) Eğer görevlendirilmişlerse danışmanlar veya alt komisyonlar gizlilik kuralına uygun olarak yapacakları inceleme sonuçlarını 30 gün içinde ayrı raporlar halinde Kurul'a

sunarlar. Onlara Kurul'un uygun görmesi halinde 20 güne kadar ek süre verilebilir. Danışmanlar ve alt komisyonlarca talep edilen bilgi ve belgeler Kurul tarafından sağlanır. Kurul gerektiğinde danışmanları ve alt komisyonu toplantıya davet edebilir.

(5) Kurul, incelemesini en geç üç aylık süre içinde bitirerek üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Üç aylık süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar. Kurul gerekli gördüğü durumlarda bu süreyi uzatabilir.

(6) Başka kuruluşlarca yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu esaslar kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz.

(7) Etik ihlalde bulunduğu iddia edilen kişinin sonradan Üniversite'den ayrılmış olması veya statüsünün değişmiş olması, inceleme başlatılmasına ve gerektiğinde ceza verilmesine engel olmaz.

Savunma hakkı

MADDE 13 - (1) Kurul, hakkında etik ihlali başvurusu bulunan kişilere savunma hakkı tanır, sözlü yapılan savunmalar için tutanak düzenler. Kendilerinden savunma talep edilenler, talebin kendilerine bildirildiği tarihi izleyen günden itibaren 15 gün içinde yazılı savunma yapmadıkları takdirde Kurul, mevcut bilgi ve kanıtlara dayanarak kararını oluşturur.

Karar

MADDE 14 – (1) Başvuru dosyası hakkındaki raportör görüşü ve/veya diğer uzman ya da alt komisyon raporları Kurul toplantısında tartışmaya açılır. Tartışma sonucunda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alınır. Alınan karar ve/veya öneri etik yargıların gerekçeleri ile birlikte, sonuç raporu halinde düzenlenerek, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karara karşı oy kullanan üyeler gerekçeli kararlarını sonuç raporuna eklerler.

(2) Etik ihlalin tespitine ilişkin kararlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Aksi durumda etik ihlal yokluğunun tespitine ilişkin karar alınmış sayılır. Üyeler çekimser oy kullanamaz.

(3) Kararlarda başvuranın adı, soyadı ile hakkında başvuru yapılan üniversite personelinin adı, soyadı, görevi, karar tarih ve sayısı ile kararın dayandığı belge ve bilgiler, savunma ve inceleme sonucu ile karara katılan üyelerin adı, soyadı ve imzaları, varsa karşı oy kullanan üyelerin adı, soyadı ve karşı oy gerekçeleri ve imzaları, raportörün adı, soyadı yer alır.

(4) Kurul görüş ve öneri niteliğindeki raporunu Rektör'e sunar ve ilgililere tebliğ eder. Kabul edilebilirliği bulunmayan başvurular hakkında verilen kararlar yalnızca başvuru sahibine iletilir ve yapılan değerlendirmeye ilişkin dosya arşive konulur.

(5) İnceleme sırasında, etik ihlali doğuran vakıalara ilişkin olarak yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi bulunduğu aşamada durdurulur. Durumun ilk inceleme sırasında anlaşılması halinde ilk inceleme hakkında karar verilir ancak işin esasına geçilmez.

İtiraz hakkı

MADDE 16 – (1) İlgililer, kararın kendilerine tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde bir defaya mahsus olmak üzere gerekçeli olarak itiraz hakkına sahiptirler. İtiraz başvuruları Rektörlüğe yazılı olarak yapılır ve kurula intikalinden itibaren 30 gün içinde kurul tarafından incelenerek karara bağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İlkeler ve Diğer Hususlar

Temel değer ve ilkeler

MADDE 17 – (1) Üniversitede aşağıdaki temel ilke ve değerler esastır;

a) Akademik özgürlük (Akademisyenlerin tek tek ya da toplu halde bilgiyi araştırma, inceleme, tartışma, belgeleme, üretme, öğretme, anlatma ve yazma yoluyla edinmelerinde, geliştirmelerinde ve iletmelerinde hür olmalarıdır.)

b) Akademik özerklik (Üniversitenin akademik işleyişlerine ilişkin kararlar almada; eğitim, araştırma, topluma hizmet, uluslararası ilişkiler ve diğer ilgili faaliyetlerde; kendi politikalarını oluşturmada devlet ve toplumun tüm diğer güçleri karşısındaki bağımsızlıklarıdır.)

c) Sorumluluk: (Üniversite mensuplarının her türlü bilimsel ve akademik davranış ve faaliyetleri ile üstlendikleri görevleri gerekli nitelik ve nicelikte yerine getirmeleri, ülkenin ve Üniversite'nin kaynaklarını en verimli şekilde kullanmalarıdır.)

ç) Hesap verebilirlik (Bir işi, bir görevi gerçekleştirmek için kendilerine emanet edilen kamusal ya da özel kaynakları kullanan üniversite mensuplarının, kaynakları emanet edenlere kaynakların kullanımını ve görevin nasıl ve ne oranda yerine getirildiği konusunda açıklamada bulunma, şeffaf olma zorunluluğudur.)

d) Temel hak ve özgürlüklerin korunması ve güçlendirilmesi (Üniversitenin kendi mensupları ile birlikte toplumun tüm fertlerinin temel hak özgürlüklerini koruması ve desteklemesi esastır.)

e) Başkalarına saygı (Üniversite mensuplarının bireylerin farklılıklarına saygı duyması, değer vermesi, ayrımcılık ve taciz gibi davranışlara izin vermemesi; meslektaşlar, çalışanlar, öğrenciler, paydaşlar ve üniversite dışı birimler ve şahıslara saygı ve nezaketle muamelede bulunması ve ilişki içerisinde olunan tüm şahısların onur ve kişiliklerini dikkate almasıdır.)

Genel etik ilkeler

MADDE 18 - (1) Üniversite öğretim elemanları ve idari personeli aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar;

a) İnsana saygıyı, insan hak ve özgürlüklerine saygıyı temel prensip olarak kabul ederler.

b) Dil, ırk, renk, cinsiyet, yaş, dünya görüşü, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri özellikleri nedeniyle kişiler arasında ayrım yapmaz; farklılıklara hoşgörü ile yaklaşır.

c) Üniversite mensupları birbirine karşı saygıyla ve hakkaniyetle davranırlar.

ç) Topluma hizmet kapsamındaki eylem ve işlemlerde hukuka saygı, yasallık, adalet, eşitlik, dürüstlük, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda hareket ederler.

d) Çevreye ve topluma karşı duyarlılık gösterir, alınan kararlarda ve yapılan işlerde insanlık yararını göz önünde tutarlar.

e) Görevlerini hak ve sorumluluklarının bilinciyle yaparlar.

f) Görev ve sorumluluklarını sevgi, saygı, nezaket ve dayanışma içinde yerine getirirler.

g) Görevin kendine özgü amaçlarına uygun olarak işin kaliteli yapılmasına, bütün faaliyetlerde, tutum ve davranışlarda Üniversite'nin saygınlığının korunmasına çalışırlar.

ğ) Üniversite dışındaki herhangi bir etkinlik ya da çalışmaya katılmak için Üniversite'ye karşı yükümlülüklerini aksatmazlar.

h) Üniversite dışı etkinliklerde Üniversite'nin ve mesleğinin toplum içindeki yerini ve saygınlığını koruyacak davranışlarda bulunurlar.

ı) Üniversite dışında yürütülen gelir getirici nitelikteki işleri, yasal düzenlemelere ve dürüstlük ilkesine uygun olarak yaparlar.

i) Üniversite dışında, Üniversite'deki görev ve sorumluluklarıyla bağdaşmayan profesyonel etkinliklerle meşgul olmazlar.

j) Ticari reklam aracı olmaktan uzak dururlar.

k) Üniversitenin olanaklarını kişisel çıkarları için kullanmazlar.

l) Üniversite mensuplarını kişisel kazanç ve özel işler için kullanmaz, sözlü ve fiziksel olarak taciz etmezler.

m) Görevini, unvanını ve yetkisini kullanarak kendisi, yakınları ve üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayacak davranışlardan kaçınırlar.

n) Dürüstlük ve tarafsızlığı tehlikeye düşürecek davranışlardan uzak dururlar.

o) Üniversitede her konunun özgürce tartışılmasına özen gösterir ve destek verirler

ö) Etik ilkelerle bağdaşmayan veya yasa dışı işler yapmasının veya eylemlerde bulunmasının talep edilmesi ya da hizmetlerini yürütürken bu tür bir işlem veya eylemden haberdar olması halinde durumu yetkili makamlara bildirirler.

p) Görevin ifası sırasında ya da bu görevin sonucu olarak elde edilen gizli ve özel bilgileri, görevdeyken veya görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar hariç hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklamaz; kendisine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan ya da dolaylı menfaat sağlamak için kullanmazlar.

r) Yürüttüğü görevle ilgili bir iş yapan, hizmet veren veya çıkar ilişkisi olan gerçek veya tüzel kişilerden kendisi, yakınları, üçüncü kişi veya kuruluşlar eliyle herhangi bir hediye almaz ve çıkar sağlamazlar.

s) Kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır; mesai süresini, kaynakları, işgücünü ve imkânları kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranırlar.

ş) Kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütür; hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklamaları yapar ve hizmetten yararlananları hizmet süresi boyunca aydınlatırlar.

t) Mesleki görevlere başvurular sırasında yanıltıcı açıklamalarda ve mesleki nitelikleri ile ilgili yanlış bildirimlerde bulunmaz ya da yeterliliği ve niteliğiyle ilgili gerçekleri kasıtlı olarak gizlemezler.

u) Keyfî davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunmaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenlemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkân ve benzeri çıkarlar talep etmez veya talep olmasa dahi sunulanı kabul etmezler.

Yönetim etiği ilkeleri

MADDE 19 - (1) Üniversite yöneticileri aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar;

a) Yönetimde birlikte yönetim anlayışına göre hareket edilir. Görev ve sorumluluklar dayanışma içinde paylaşılır. Çalışanların karar alma süreçlerine katılmaları sağlanır.

b) İlgili mevzuatta belirtilen hükümler hariç olmak üzere personel arasında ayırım yapılmaz.

c) Öğretim elemanlarının ve idari personelin yönetimle ilgili konularda ve uygulamalarda, katıldıkları kurullarda ve toplantılarda ceza korkusu duymadan görüşlerini özgürce belirtmelerine destek verilir ve görüşleri saygıyla karşılanır.

ç) Nüfuz ve güç kullanma, özlük haklarını engelleme gibi baskı yöntemleri uygulanmaz ve uygulayanlar hakkında gerekli yasal süreç başlatılır.

d) Üniversitenin bütün kurul ve komisyon toplantılarında alınan kararlara önem verilir ve bu kararlar uygulamaya konulur.

e) Akademik özerkliğin gerçekleşmesi için çalışılır. Akademik özgürlük, farklı düşünce ve görüşlerin bir arada yaşayabilmesi üniversite yaşamının temel değeri olarak görülür.

f) Bilimsel faaliyetler desteklenerek özendirilir. Akademik liyakate, deneyim ve emeğe saygı gösterilir.

g) Öğretim elemanlarının atama ve yükseltme başvurularının değerlendirilmesinde, Senato tarafından kabul görmüş akademik performans ölçütleri esas alınır. Üniversiteye öğretim elemanı ve idari personel alımları ile bu kişilerin yükseltme ve atamalarında bilimsel standartların dışına çıkılmaz. Akademik kadro ilanlarında aranan özel nitelik tariflerinde liyakat kuralının ihlal edilmemesine özen gösterilir.

ğ) Öğretim elemanları ve idari personelin kurum içi ya da kurum dışı görevlendirilmelerinde eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine göre hareket edilir.

h) Öğretim elemanlarının ders yüklerinin uzmanlık alan ve yetkinlikleri göz önünde bulundurularak eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine göre dağıtılması sağlanır, bunu yaparken kamu yararı gözetilir.

ı) Öğretim elemanlarının yurt içi veya yurt dışı bilimsel faaliyetlere katılımlarında ve desteklenmelerinde adalet ve liyakat ilkelerine göre hareket edilir.

i) Öğretim elemanlarına, idari personele ve öğrencilere hiçbir çıkar doğrultusunda yönlendirme yapılmaz. Öğretim elemanları, idari personel ve öğrenciler yasalarca verilmeyen görevleri yapmaları için zorlanmaz.

j) Üniversite öğretim elemanlarının ve idari personelin kişisel onuru ve mesleki saygınlığı gözetilir.

k) Taciz, bezdirme ve yıldırma (mobbing) gibi etik dışı davranışların akademik yaşamın dışında kalması için eğitim, bilinçlendirme, bilgilendirme amacıyla bütün gerekli tedbirler alınır. Bu tür davranışlara maruz kalanların hakları korunur.

l) Üniversite kaynaklarının kullanımında ve işlerin yürütülmesinde şeffaf ve hesap verebilir şekilde davranılır.

m) Etik Kurul'un bağımsız bir şekilde çalışabilmesi için uygun koşullar sağlanır. Kurul kararları hakkaniyetle uygulanır. Etik dışı tutum ve davranışlara sessiz kalınmaz.

n) Siyasi kurum ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerde tarafsızlık ilkesine riayet edilir.

o) Öğretim elemanlarının bilimsel ve sanatsal çalışmalarından, araştırma ve yayınlarından doğan yasal haklarının korunmasına dikkat edilir.

Eğitim ve öğretime ilişkin etik ilkeler

MADDE 20 - (1) Üniversite öğretim elemanları eğitim ve öğretim hizmetinin sunulmasında aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar;

a) Yetkili kurullar tarafından onaylanan program içeriklerine uygun olarak ve belirlenen saatlerde derslerini verirler.

b) İlke olarak ders programlarında belirlenen yer ve zamanda derslerinde bulunurlar. Mecburi durumlar dışında derslerini başka bir kişiye yaptırmazlar.

c) Verdikleri dersler için bir ders planı hazırlar ve bunu öğrencilerin erişimine açarlar.

ç) Engelli öğrencilerle ilgili olarak mevzuatın öngördüğü destek ve yardımı sağlarlar.

d) Öğrencileri araştırmaya, soruşturmaya ve öğrenmeye teşvik edici ve cesaretlendirici bir ortam hazırlarlar.

e) Öğrencilerine değer verir, öğrencilerin farklı görüş, düşünce ve önerilerini saygıyla karşılarlar.

f) Öğrencileri mesleğin ya da disiplinin temel değer ve ilkelerini öğrenmeye, fikirlerini serbestçe ifade etmeye ve bağımsız düşünmeye teşvik ederler.

g) Öğrencilerin çalışmalarını ve performanslarını adil ve tarafsız olarak dürüstçe değerlendirirler. Değerlendirmeleriyle öğrencilerin öğrenmelerine katkıda bulunur, zamanında ve yapıcı geri bildirimler sunarlar.

ğ) Öğrencilerin sınavlarını ve çalışmalarını zamanında değerlendirir ve duyururlar.

h) Öğrencilerin derslerden aldıkları değerlendirme ve notları, mahkeme kararı veya öğrencinin yazılı izni olmadıkça üçüncü kişilere açıklamazlar.

ı) Öğrencilerin öğrenme özgürlüklerini korurlar. Öğrenme haklarına zarar verecek uygulamalara izin vermezler.

i) Öğrencilerin derslerle ilgili değerlendirmelerini dikkate alırlar.

m) Yasal olarak açıklanması gerekenler dışında, öğrencilerin özel-kişisel bilgilerine saygı gösterir ve bu bilgileri gizli tutarlar.

j) Kişisel çıkarları için öğrencileri istismar etmezler.

k) Öğrencilere referans mektubu verirken adil ve nesnel davranırlar.

l) Öğrencileriyle profesyonellik sınırlarını aşacak kişisel yakınlık ve ilişki kurmazlar. Tüm öğrencilere eşit davranırlar.

m) Baskıcı, aşağılayıcı, rahatsız edici davranışların, tacizin, istismarın, şiddetin hiçbir biçimini onaylamaz, bu tür tutum ve davranışlardan haberdar olmaları halinde durumu yetkili makamlara bildirirler.

n) Öğretim verdikleri alanda öğrencilerin güncel ve kaliteli eğitim alabilmeleri için araştırma yaparak uzmanlıklarını sürekli geliştirirler.

o) Öğrencilerin farklı yeteneklere ve özelliklere sahip olduklarını kabul ederler. Her bir öğrencinin entelektüel ve kişisel gelişimine katkıda bulunmaya çalışırlar.

ö) Öğrencilerin yüksek mesleki etik değerlerle yetişmeleri ve çok yönlü gelişmeleri için davranışları ile örnek olurlar.

p) Öğrencilerin birbirlerine ve öğretim elemanlarına saygılı davranmalarını teşvik ederler.

r) Öğrencileri öğrenmelerini engelleyebilecek ya da sağlıklarına ve güvenliklerine zararlı olacak ortamlardan korumaya özen gösterirler.

s) Öğrencilerinden herhangi bir hediye kabul etmezler.

u) Öğrencileri kendi kitaplarını ya da benzeri yazılı veya görsel çalışmayı, yardımcı araç-gereçleri satın almaya zorlamazlar. Tezi, notu ya da puanı baskı aracı olarak kullanmazlar.

ü) Danışmanlık görevlerini öğrenciler arasında ayırım yapmadan, titizlikle yerine getirirler. Öğrencilerin problemlerinin çözümüne katkıda bulunurlar.

Meslektaşlarla ilişkilerde uygulanacak etik ilkeler

MADDE 21 - (1) Üniversite öğretim elemanları meslektaşları ile ilişkilerinde aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar;

a) İster akademik ister idari sıfatla olsun meslektaşlarına adil ve saygılı davranırlar.

b) Meslektaşlarının akademik hak ve özgürlüklerini savunurlar.

c) Meslektaşlarının çalışmaları hakkındaki profesyonel görüşlerini veya değerlendirmelerini sunarken adil, yansız, tarafsız davranırlar. Meslektaşları hakkında bilerek yanlış ve art niyetli açıklamalarda bulunmazlar.

ç) Yasal olarak zorunlu olmadıkça meslektaşları hakkında edindikleri gizli veya kişisel bilgileri açıklamazlar.

d) Meslektaşlarının mesleki gelişimine engel olmazlar.

e) Meslektaşlarına karşı ırk, dil, din, cinsiyet, etnik köken, engellilik gibi sebeplerle ya da siyasi, keyfi ve kişisel nedenlerle ayrımcılık yapmazlar.

f) Meslektaşlarının mesleki hak ve yetkilerini kullanmalarını, görevlerini yerine getirmelerini keyfi olarak engellemezler.

g) Meslektaşlarının mesleki kararlarını etkilemek için baskı ya da zorlamada bulunmazlar.

Akademik etik ilkeleri

MADDE 22 - (1) Üniversite akademik personeli aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyar;

a) Akademik alanda kendilerini sürekli geliştirirler.

b) Tüm bilimsel çalışmalarında akademik dürüstlüğü korurlar.

c) Diğer bilim alanlarını karalayıp küçümsemezler.

ç) Mesleki kararlarını ya da davranışlarını değiştirebilecek ya da etkileyebilecek herhangi bir ödülü, hediye veya başışı kabul etmezler.

d) Uzmanlık alanına girmeyen konularda hakemlik, proje araştırmacılığı, bilirkişilik, sınav, tez, atama veya yükseltme jüri üyeliği yapmazlar.

e) Kendisiyle çıkar çatışması ya da çıkar ilişkisi bulunan kişilerle ilgili atama, yükseltme ve değerlendirme jürilerinde görev almazlar, hakemlik ve bilirkişilik yapmazlar.

f) Toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve entelektüel kapasitesinin geliştirilmesinde, topluma hizmette etkin bir rol oynamak için çaba harcarlar.

g) Topluma yönelik açıklamalarında bilimsel bulgular ile kişisel görüşlerini birbirinden ayırırlar.

ğ) Herhangi bir idari konu ile ilgili beyanda bulduklarında, kendi görüşleri ile Üniversite'nin kurumsal görüşleri arasında ayırım yapmada dikkatli davranırlar.

h) Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunları öğretim ve araştırma konusu yapar, sonuçlarını toplumun yararına sunar, düşünce ve önerilerini toplumla paylaşırlar.

Bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkeleri

MADDE 23 – (1) Üniversite öğretim elemanları bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar;

a) Bilimsel araştırmada bilimsel disipline bağlılık, yansızlık, geçerlilik, yaşama saygı ve zarar vermeme, olası zarar ve riskler konusunda tüm ilgilileri bilgilendirme, araştırmalara özgür irade ile katılma, akademik özgürlük, insana ve topluma sorumluluk gibi temel ilkeler esastır.

b) Araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde yeterliliğe sahip olmak, araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında öz eleştiri yapmak, dürüstlük ve şeffaflığı korumak, aynı konuda araştırma yapmış ve yapmakta olanların çalışmalarına saygılı olmak esastır.

c) Bilimsel bir çalışmanın, araştırma yöntemine ve araştırma etiğine uygun olması için araştırmaya başlarken, araştırma sürecindeki görev ve yayınlarda oluşan tüm hakların dağılımı belirlenir.

ç) Başkalarına ait, görüş, yöntem ve kavramlar, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir. Veri toplanması ve analizi için kullanılan bütün kaynak (elektronik olanlar dâhil) ve yöntemler çalışmada sunulur. Kaynağı unutulmuş verilerin kendi fikri gibi kullanılmasından kaçınılır.

d) Araştırma sonuçlarını raporlarken açık ve dürüst davranılır. Araştırmaya katılan herkesin katkısı görünür kılınır. Çalışmaya gerçekten katkıda bulunmuş olan kişilerin isimleri, katkılarına göre, yazar olarak ya da teşekkür ederek belirtilir.

e) Bilimsel yayınlarda, yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olması, yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesi temel kural olarak kabul edilir. Bilgilerin üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında bilimsel etiğe uygun davranılır. Sadece bilimsel sistematik içinde geliştirilen ve derlenen bilgiler ve veriler yayınlanır.

f) Yayının içeriğinin yansız olması için özen gösterilir. Kişisel çıkar ve/veya ticari kazanç sağlanması, siyasi görüşlerin dayatılması amacıyla veya benzeri nedenlerle araştırma verileri ve sonuçları değiştirilerek yayın yapılmaz.

g) Başkasına ait yazılı, basılı ve elektronik ortamdaki bir eser ve sanatsal uygulama olduğu gibi veya bir bölümü alınarak bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunulmadan kendi eseri gibi sunulmaz. Bulgular, sanatsal uygulamalar bunların alıntı olduğunu açıkça gösterecek şekilde (yazı tipini değiştirerek, italik yazarak, tırnak içinde göstererek, metin içinde işaretleyerek, dipnot ya da kaynakçada belirterek) belirginleştirilmeden kullanılmaz. Bilgi ve düşünceler, uygulamalar farklı kullanılarak veya farklı cümleler kurularak değiştirilip kendi fikri gibi gösterilmez.

Bilimsel değerlendirmeye ilişkin etik ilkeler

MADDE 24 - (1) Üniversite öğretim elemanları bilimsel değerlendirmelerde aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar;

a) Bilimsel değerlendirme ve jüri üyeliği, editörlük, bilirkişilik, hakemlik ve benzeri görevlerde bağımsız, dürüst, önyargısız ve tarafsız davranırlar.

b) Gizlilik ilkesine riayet ederler.

c) Bilimsel değerlendirmelerde açık ve Şeffaf olur, değerlendirmelerini gerekçeli olarak açıklarlar.

ç) Değerlendirme plan ve süresine riayet ederler. Değerlendirme yaparken yapıcı geri bildirim ve önerilerde bulunur, eser sahibini rencide edici ifadelerden kaçınırlar.

d) Hakemlik yapılan bilimsel çalışmalar üzerinden fikir hırsızlığı yapmak suretiyle görevlerini kötüye kullanmazlar.

e) Hakem belirlemelerinde bilimsel ölçütlerin dışına çıkmazlar.

f) Aralarında çıkar ilişkisi ya da çıkar çatışması bulunan kişilerle ilgili bilimsel yayınların değerlendirme jürisinde hakem olarak görev almazlar.

Zaman aşımı

MADDE 26 - (1) Bu yönerge kapsamında yapılacak etik incelemeler ile ilgili olarak hakkında inceleme yapılacak personelin tabi olduğu mevzuatta düzenlenen disiplin ve yaptırım zamanaşımı süreleri uygulanır.

Diğer hususlar

MADDE 27 - (1) Kurul tarafından etik inceleme yapılması disiplin soruşturması açılmasına engel değildir. Kurul kararı ile disiplin kararı birbirlerini bağlamaz.

(2) Bu Yönerge'de yer almayan hususlarda, ilgili mevzuat hükümleri ile Yönetim Kurulu kararları geçerlidir.

Etik sözleşmesi

MADDE 28 - (1) Üniversitede öğretim elemanı kadrolarına ve idari kadrolara atanan personel, göreve başladığı gün Ek-2'de yer alan Etik Sözleşmesi'ni imzalar ve sözleşme ilgilinin özlük dosyasında saklanır.

BEŐİNCİ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 29 - (1) 14.02.2017 tarihli ve 2017/13 sayılı Senato kararı ile onaylanan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Etik Davranış İlkeleri ve Etik Kurul Yönergesi değişiklikleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 30 - (1) Bu Yönerge, 14.08.2018 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31 - (1) Bu Yönerge hükümlerini, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü yürütür.

EK-1

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU TARAFSIZLIK VE GİZLİLİK TAAHHÜTNAMESİ

İşbu taahhütname ile üyesi olduğum Etik Kurul'un toplantılarına geçerli mazeretim olduğu haller dışında sürekli katılacağımı, doğrudan veya dolaylı olarak tarafıma ulaşan her türlü bilgi, belge vb. gizli ve özel bilgileri üyeliğim süresince ve üyelikten ayrıldıktan sonra yetkili makamlar hariç hiçbir kişi, kurum ya da kuruluşla paylaşmayacağımı, kararlarımı önyargısız ve tarafsız bir şekilde alacağımı taahhüt ederim.

Adı Soyadı :
İmza :
Tarih :

EK-2

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ETİK SÖZLEŞMESİ

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi personeli olarak yürüteceğim görev ve hizmetler sırasında,

- Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,
- Din, dil, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engel ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,
- Görevimi, görevle ilişkili bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi veya manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi olmadan yerine getirmeyi,
- İhtiyaçları en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,
- Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,
- Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikâyet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı; hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı nazik, ilgili, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,
- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Etik Davranış İlkeleri ve Etik Kurul Yönergesi ile belirlenen etik davranış ilkeleri ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

Adı Soyadı :
Sicil Numarası :
T.C. Kimlik Numarası:
Çalıştığı Birim :
Tarih :
İmza :